

Anita Kontrec: MORE SVE (JE) MORE

Kako su se na Puntu udružili znanstvenici i umjetnici

da bi govorili o ljepoti i potrebi očuvanja mora
Simpozij „Fascination Sea – Susret znanosti i umjetnosti o moru“

U Puntu je od 25.5-29.5. održan simpozij „Fascination Sea - Susret znanosti i umjetnosti o moru“, kojeg su zajednički organizirali Institut za zaštitu mora *Mare Mundi* (sa sjedištem u Puntu i Salzburgu) i *Zaklada Anita Kontrec* iz Zagreba, uz podršku Općine Punat, Turističke zajednice Punat, Marine Punat i Primorsko-goranske županije.

U Puntu se već godinama druže i razmjenjuju svoja životna i radna iskustva „Zagrebačka Puntarka“, slikarica i kiparica **Anita Kontrec**, koja od 1972. godine ima kuću u Puntu i tu provodi ljetne mjeseci, i **Robert Hofrichter**, bilog mora, koji već desetak godina u Puntu vodi svoju ljetnu školu udruge za proučavanje i zaštitu mora *Mare Mundi*. Oboje su veliki zaljubljenici u more – Robert „po struci“ kojoj je posvetio cijeli svoj radni vijek, a Anita po svom „morskom“ podrijetlu budući da potječe iz pomorske obitelji / bratovštine Radoničić iz Boke Kotorske, koja je dala preko stotinu kapetana koji su svojim jedrenjacima tijekom 150 godina nebrojeno puta oplovili mora i oceane svijeta.

Dr. Robert Hofrichter, direktor udruge MARE MUNDI, jedan je od vodećih europskih stručnjaka kada je riječ o izučavanju svih fenomena vezanih uz život mora, a osobito za izučavanje Sredozemlja. O brojnim temama vezanim uz more objavio je tridesetak knjiga i brojne znanstvene radove.

Anita Kontrec je nakon gotovo trideset godina života i rada kao likovna umjetnica u Kölnu, gdje je surađivala s vodećim muzejima i galerijama te izlagala u Njemačkoj, Austriji, Švicarskoj, kao i u Veneciji, Parizu, Londonu, nakon svoje retrospektivne izložbe u Meštrovićevom paviljonu u Zagrebu 2016.godine, odlučila vratiti se u Hrvatsku. Od tada je težište njenog života sve više u Puntu gdje provodi po nekoliko mjeseci godišnje.

Prošlog su ljeta Anita i Robert odlučili udružiti snage i znanje, a glavni pokretač je bila ljubav prema moru. A kad se radi o ljubavi – sve je moguće! I tako se rodila ideja o organiziranju simpozija u kojem znanstvenici i umjetnici – svatko iz svog kuta gledanja – govore o različitim aspektima izučavanja i doživljaja mora.

Robert je okupio ugledne austrijske i hrvatske biologe mora, a Anita umjetnike koji se temom mora bave u nizu svojih radova. Tako se paralelno s predavanjima i vježbama

u institutu Mare Mundi, u galeriji „TOŠ“ održavala izložba pod nazivom „Čarobna ljepota mora“ na kojoj su, uz Anitine slike i skulpture, svoje radove izlagali fotograf **Damir Fabijanić** i slikarica **Koraljka Kovač**. Umjetnički dio simpozija sastojao se i od likovnih radiinica koje je u Institutu, kao i „na terenskoj nastavi“ vodila Anita Kontrec.

Zbog čega spoj znanosti i umjetnosti?

Poznato je da znanstvenici promatraju i izučavaju svijet pomoću znanstvenih, to znači: egzaktnih i mjerljivih metoda proučavanja i na taj način daju objektivnu sliku brojnih fenomena koji nas okružuju. Za razliku od njih, umjetnici svijet gledaju i izražavaju kroz prizmu subjektivnog doživljaja, emocionalnog i intuitivnog pristupa i interpretacije svijeta. Takva se dva načina međusobno ne isključuju, već upravo suprotno – oni se nadopunjavaju i međusobno oplemenjuju. A to je ovaj simpozij više nego jasno pokazao!

• **Upitali smo „Zagrebačku Puntarku“ i svjetsku putnicu, likovnu umjetnicu Anitu Kontrec, kako je došlo do suradnje s dr. Robertom Hofrichterom i ideje o organiziranju Simpozija.**

- Roberta i njegovu suprugu Marušku, upoznala sam prije desetak godina u Puntu. Rodila se obostrana simpatija i interes za životnu i radnu biografiju koja ima dosta doirnih točaka: i bračni par Hofrichter, koji je porijeklom iz Bratislave, živi na više eu-

ropskih adresa – uglavnom u Salzburgu i Bratislavi, a već desetak godina borave i po nekoliko mjeseci u Puntu, gdje je Robert osnovao institut Mare Mundi. I moja se životna i radna dinamika odvija na nekoliko europskih lokacija: gotovo trideset godina živjela sam u Kölnu, a brojne samostalne i skupne izložbe imala sam i u brojnim drugim europskim zemljama – Austriji, Švicarskoj, Italiji, Francuskoj, Velikoj Britaniji, a 2019. godine po prvi puta i u SAD-u, u Chiacgu.

• I kako se u to „uklopio“ upravo Punat?

- Moji su roditelji početkom 70-tih godina kupili kuću u Puntu i to je već preko 50 godina za vrijeme ljetnih mjeseci mjesto okupljanja moje obitelji i prijatelja iz svih krajeva svijeta. No, od kada sam odlučila vratiti se iz Njemačke/Kölna u Hrvatsku/Zagreb, sve više vremena provodim u Puntu. Odavno sam već zavolila Punat i otok Krk – koji je za mene sinonim prožimanja bogate kulturne tradicije Kvarnera, ljepote prirode, vrijednih ljudi koji tu žive i rade. Posljednjih godina Otok Krk i Punat postaju važna destinacija jedne sve veće međunarodne zajednice, interkulturalne mješavine ljudi, koji su svoj domicil prebacili na otok Krk i koji daju jedan dodatni „štih“ životu otoka. U Puntu i u Krku imam puno prijatelja i sve više suradnika, koji svoje znanje i iskustva žele podijeliti i time doprinijeti kvaliteti života, kako svog vlastitog, tako i života zajednice u kojoj (sve više) žive. Robert i ja osjetili smo upravo

Izletn Plavnik - učionica u prirodi

Dr. Vlado Hršak - flori i vegetaciji Košljuna

Dr. Robert Hofrichter predavanje u Mare Mundi

tu potrebu da svoja iskustva života i rada u različitim sredinama, kao i različitim područjima rada i interesa – a to su znanost i umjetnost – podijelimo sa sredinom u kojoj smo na neki način našli svoj novi dom – a to je upravo Punat. I zato smo jako sretni što su načelnik Općine Punat gospodin **Danijel Strčić**, kao i direktor Turističke zajednice Punta gospodin **Branko Karabaić**, prepoznali poruku našeg Simpozija, svesrdno ga podržali logistički i finansijski, jer bez te po-

drške sve bi ostalo na „pustim željama“. Veliku podršku dobili smo i od Marine Punat, a podržala nas je i Primorsko-Goranska županija. Ovom prilikom svima njima još jednom od srca zahvaljujemo.

• **A kako se konkretno rodila ideja suradnje u obliku Simpozija, kojeg ste organizirali? Odnosno, zbog čega suradnja znanstvenika i umjetnika?**

- Kada je Institut Mare Mundi prošlog ljeta (2022) počeo s radom u prostoru bivše samoposluge nasuprot kampa Pile (a to je „iza ugla“ moje kuće) počela sam dolaziti na Roberta predavanja, kao i prezentacije njegovih suradnika. Mene, koju biologija nije nikad baš previše zanimala (moj je interes bio uvijek više vezan za umjetnost, filozofiju, jezike, tj. tzv. „društvene znanosti“) oduševile su priče biologa o tome kakvi se sve životni procesi odvijaju u moru i oko mora. Njihov način predavanja bogat je brojnim vizualnim materijalima, filmovima, tabelama, eksperimentima, gledanjem kroz mikroskop i sličnim suvremenim pomagalicama. Kao „likovnjak“, koji sve gleda očima estetike i ljepote, bila sam očarana tim čudesnim svijetom koji

se otvorio pred mojim očima i mojim umom. I sinulo mi je koliko nam je toga zajedničko u tim prividno različitim pristupima. „Okidač“ je bio čuveni eksperiment dr. Hofrichtera u kojem prikazuje proces miješanja gustoće soli Sredozemnog mora i Atlantskog oceana. U tom se eksperimentu prelijevaju boje iz jednog akvarija u drugi i pri tome nastaje čudesna ljepota tog procesa. U tom znanstvenom eksperimentu doživjela sam direktnu poveznicu s umjetnošću, kao da govorim istim jezikom. A definitivno me je „oborio“ film „Tajni život planktona“ (pod tim se naslovom – „Secret Life of Plankton“ može vidjeti na You tube – toplo preporučam!), koji me inspirirao za cijelu seriju slika pod tim naslovom, koje sam izložila u galeriji „Toš“.

• **U čemu se sastojao znanstveni dio simpozija, a koju je ulogu pri tome imala umjetnost?**

- Znanstveni aspekt Simpozija sastojao se od niza predavanja vodećih biologa mora iz Austrije i Hrvatske. Predavanja su većim dijelom bila na hrvatskom jeziku, a održavala su se u Institutu Mare Mundi. No, osobitost

nje dr. Vladimira Tkalcića o socijalnim i ekološkim (vrlo zabrinjavajućim) promjenama na otoku Cresu; Zatim vrlo informativno predavanje gospođe **Ines Leleković** iz Marine Punat o ekološkim mjerama u Marini Punat – da nabrojim samo neke od ozbiljnih tema prezentiranih na zanimljiv i pristupačan način, koje potiču da se bolje i svjesnije brinemo za to naše najveće blago – a to je upravo more! Želja nam je uključiti i što je više učenika osnovne škole u Puntu, kao i srednje škole u Krku. Ja sam posebno uživala u tome kad su polaznici informacije s predavanja izražavali u svojim crtežima i instalacijama i time kreirali jedan novi svijet, naime - njihov osobni svijet i doživljaj mora.

• **A kakvi su planovi za budućnost – ima li izgleda da Simpozij o moru - suradnja znanstvenika i umjetnika - postane svojevrsna tradicija i ponuda Punta?**

- Kao organizatori Simpozija i autori ovog koncepta, Robert i ja svakako bismo se tome radovali. Ali to ne ovisi samo o nama. Mi smo dali ideju i impuls, kako se u tom pravcu može izgrađivati širenje znanja i kreativnosti, uključivati društvenu zajednicu, umrežavati institucije i pojedince koji rade na boljitku

ovog simpozija je i to da se puno toga odvija „na terenu“, kao direktni doživljaj svega o čemu se govori na predavanjima. Taj dio simpozija bio je osobito uzbudljiv i zabavan. Brod „Košljun“ i njegova srdačna posada, sudionike je odvezla najprije na otok Plavnik, a dan kasnije na Košljun, malen po opsegu, ali izuzetno bogat i slojevit po kulturnom i biološkom značenju i raznolikosti. Na toj terenskoj nastavi, koja je oduševila sve polaznike, Robert i Vlado (**dr. Vladimir Hršak**, sa zagrebačkog sveučilišta) otkrili su puno tajni o flori i vegetaciji Mediterana i osobitostima biljnog pokrova i endemskog bilja Kvarnera. A sve te ljepote o kojima je bilo riječi na tim i ostalim predavanjima, sudionici simpozija imali su priliku izraziti na umjetničkim radionicama. U izradi crteža inspiriranih temom mora, kao i instalacija od predmeta – bilja, kamenja i školjaka – pronađeni na Plavniku – uživala su i djeca i odrasli, koji su dali oduška svojoj mašti i preputili se radosti kreiranja vlastitog doživljaja mora.

• **Kakvoj je vrsti publike bio namjenjan Simpozij?**

- Htjeli smo obuhvatiti što je moguće širi raspon publike - i mlađu, kao i stariju publiku, i domaće i turiste. Ukratko: sve one koji žele naučiti i doživjeti nešto novo, vidjeti svijet dugačijim očima – i uživati u druženju, učenju i kreativnosti.

U skladu s tim bio je koncipiran i sam sadržaj simpozija – uz „strogo“ znanstvene teme, tu su bila i vrlo zanimljiva predavanja **prof. dr. Ive Orlića**, rođenog Puntara, uglednog profesora fizike i svjetskog moreplovca, koji je govorio o svojoj Odiselji na jedrenjaku FIU, kojim je oplovio svijet; zatim predava-

otoka. No bez intenzivne konkretne pomoći šire zajednice, takve ciljeve nije moguće ostvariti. Jako smo zahvalni svima koji su nas podržavali u realizaciji Simpozija – osobito svim sudionicima koji su entuzijastično i bez ikakve naknade održavali predavanja, umjetnicima koji su sudjelovali na izložbi, a prije svega Općini i TZ Punat koji su dali logističku i financijsku podršku. Simpozij je pokazao da za takav način rada postoji interes sudionika, čiji je broj rastao iz dana u dan, ali je isto tako pokazao koliko još toga trebamo naučiti i poboljšati – prije svega u komunikaciji i koordinaciji s domaćinima u Puntu, kako bi obuhvatili još širi broj zainteresiranih. U tom smislu, svi koji bi željeli pridonijeti kvaliteti rada simpozija više su nego dobrodošli svojim idejama i angažmanom pridružiti se ekipi *Mare Mundi* i *Zaklade Anite Kontrec*.

Više o našem radu možete saznati na web stranicama:

www.mare-mundi.eu
www.anita-kontrec.com

64./65. godišnjica

Viši razredi krčke gimnazije obnovljeni su postepeno od 1954. g., a prva i druga generacija maturirala je 1958./59. g. Poštujući osnovna pravila zbrajanja u srijedu 21. lipnja sedmero preživjelih maturanata iz ta dva razreda okupilo se ponovno u Krku i obnovilo sjećanja na davne, ali nezaboravljene, školske klupe. Bili su prisutni, prema slici od lijevo na desno, Dubravko Dijanić, Zlatko Braut, Milena Kučan, Igor Knaffl, Sofija Safčak, dr. Petar Orlić i Stjepan Janeković.

Ugodno druženje u hotelu „Maritim“ u Krku na obali potrajalo je od podneva do

45. godišnjica

Iako je bila još danja svjetlost, na televizoru se vrtio Dnevnik i „zapela mi je za uho“ vijest o državnoj maturi i nervozni i stresu koji vlada oko toga. Prijetila sam se svoje mature i nekako mi se čini da to ipak nije bilo toliko stresno za nas, a nikako za naše roditelje.

No, sjetila sam se, da bi ove godine trebala biti naša godišnjica i to 45. (četdeset i pet). Bože koliko godina, pomislila sam, i odmah nazvala kolegicu „organizatoricu“, ali naravno da je sve već bilo isplanirano, trebalo je još samo pokupiti sve telefonske brojeve i nazvati sve kolegice i kolege i eto nas tako 2. lipnja ispred zgrade današnje srednje škole. (Pomalo smo beskućnici jer je zgrada naše gimnazije porušena i izgrađena je moderna zgrada sa sportskom dvoranom, a današnju jednako velebnu, nismo nikad pohađali pa je ne osjećamo svojom).

Našli smo se tako predvečer ispred zgrade srednje škole i krenuli na obližnje gradsko groblje. Mnogo je specifičnosti u našoj generaciji, a jedna je da smo vrlo rano počeli gubiti kolege i gotovo svake godine jedan je više na nekom groblju. Zapalili smo svijeće za naše pokojne razrednike prof. Ivu Crnjaka i prof. Franju Matejčića, a kod glavnog križa za svoje pokojne profesore i pokojne kolege. Bilo je lako prisjetiti se pokojnih profesora koje pamte generacije krčke gimnazije: Vladimira Bobinca-Bobija, Đorđa Davidovića – Dabome, Zvonimira Matanića, ali i živih, neoborivog šarmera Antuna Lončara, Đure Čudića, (profesore, ako čitate ovaj članak niste Vi taj koji nas nije naučio pravopisu, nego su razno razni e-mailovi i engleske kratice učinile da zaboravimo na interpunkcije, pravila velikog i malog slova i ostala pravopisna pravila) i vječnog sportaša Marijana Cikovića.

obnovljene mature gimnazije u Krku

mature

Sjećanja samo naviru jer su i drugi specifikumi obilježili našu generaciju, pa smo bili posljednja generacija gimnazijalaca, a iza nas - sada u srednjoj školi, ne više u gimnaziji - Šušarovci, kako smo ih popularno zvali. Još jedan dokaz vječnog traženja i evolucije školskih obrazovnih programa – curricula, kako ih danas zovu.

Bilo je to vrijeme predvojničke – vojne obuke u kojoj smo morali znati rastaviti i sastaviti vojnu pušku M 48 i na Dokolovu u ležećem položaju gađati metu (Bože, dobro je da su bili ćorci, sve se prašilo od promašenih meta). Bilo je jako zabavno jer osim uobičajenih adolescentskih nepodopština, povremeno smo sudjelovali u vježbama u kojima nas ništa nije smjelo iznenaditi (NNNI), za koje smo znali točno u sekundu kad će se održati i hrabro se spuštali sa drugog kata u vatrogasnom toboganu bježeći od vatre, potresa, unutarnjeg i vanjskog neprijatelja.

Bilo je to vrijeme kad su strašno iznervirani profesori mogli bez posljedica zapaliti koju pljusku, a i pokoji „vritnjak“, nije bio baš velika rijetkost. Čini se da smo to bez posljedica preživjeli. Nije bilo nikakvog brašna na posljednji dan škole jer se očekivalo da smo zreli-maturanti kako sama riječ kaže. Samo zajedničko spuštanje na kavicu kod Šiptara (drugi naši sumješteni vi znate da vam se ne rugamo, to vam dođe kao Boduli) po Sv. Ani (ulica Vladimira Gortana).

Previše je sjećanja, a večera u ugodnoj atmosferi Konobe pizzerije „Galija“ gdje su dečki konobari i voditelj strpljivo i ugodno brinuli „o tamo nekim starcima koji su malo prolupali pa se smiju i buče kao da

ranih večernjih sati. Prije rastanka dogovoreno je ponovno okupljanje u kraćem periodu, budući da zub vremena već vremene bivše đake nemilosrdno nagrizava. Pritom misli nezaustavljivo odlutaju na strofe *Agathe Christie* koje pogađaju u sridu:

“Seven little Soldier Boys chopping up sticks; One chopped himself in halves and then there were six”. (U slobodnom prijevodu: sedam malih vojnika cijepalo je drva, jedan se posiječe na pola i ostaje ih šest.)

su 45 godina mladi“, - hvala im na tome.

Već je pomalo kasno, Olga sutra ide na pir, a meni je pomalo već vrijeme da krenem kući. Vidimo se na slijedećoj prozivci, ne do-

lazi u obzir još jedna svijeća više na nekom groblju, ne damo se mi.

Idem ja, pozdrav svima večeras i tebi Radojka Babić, preminula Melita Babić, Ivica Barbačić, Ivica Drpić, Zlatko Franolić preminuo, Dubravko Frgačić, Meri Galantić (Nenadić), Josipa-Pina Giurina (Crnčić), Biserka Jurić, Boris Karabačić, Nenad Kauzlaric preminuo, Marina Kirinčić preminula, Milena Kirinčić (Juranić), Dragan Kraljić, Željka-Maja Mihovilić (Fugošić), Mladen Milčetić preminuo, Alemka Morić (Tudor), Olga Pavan (Radivoj), Gojko Štefanić, Marija Turčić (Tomašić), Marinko Vitezić, Emil Volarić, Jelisa Žužić (Bistričić), Lucija Žužić (Kosić), Ljiljana –Lili Wilhelm i Smiljan Wilhelm.

Ana-Marija Frelta (Fabijanić)